

**O
U
T
D
O
O
R**

Greenpeace slaakt noodkreet!

Het ijs van de Zuidpool smelt

Stofstormen en kalashnikovs

Op de fiets door roerig noordoost-Afrika

Kooktoestel mee in de rugzak?

In dit Outdoor Magazine alles over lichtgewicht branders

Al twintig jaar door de Sahara

Interview met twee woestijnreizigers op leeftijd

Patagonië

Droomtrekking aan het eind van Zuid-Amerika

GRATIS

Proefsachet Care Plus® Oral
Rehydration Salts

Zouten en glucose voor herstel van
vochtverlies

Ook bij lichamelijke inspanning!

Dit sachet wordt aangeboden door
Tropenzorg, specialist voor gezondheid
op reis.

Tel: +31 (0)36-5334711

6e jaargang
juni '98
f7,95/Bfr.170

Het geheim van de

De woestijnreizen van Piet en Ida Kersten

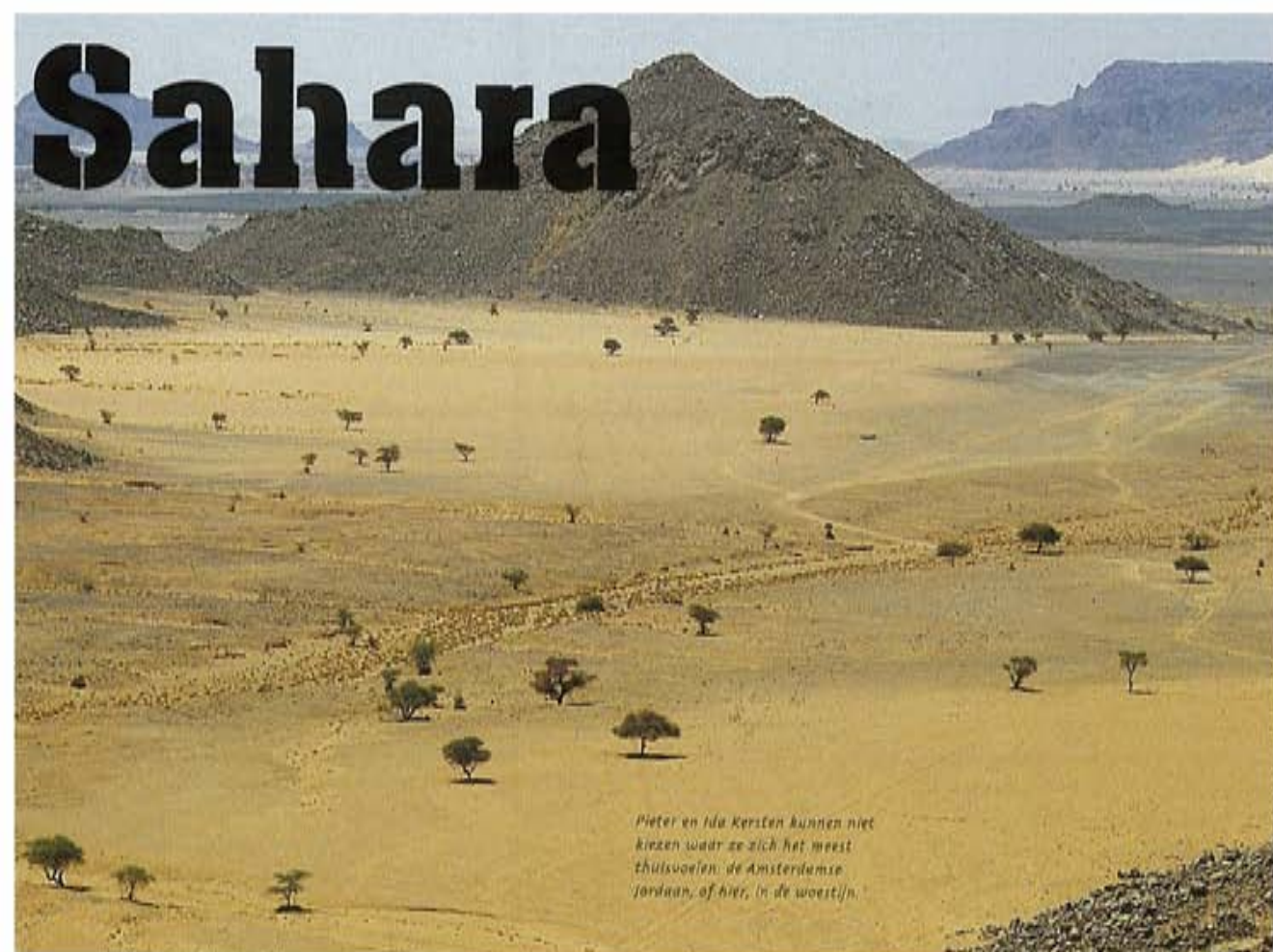
Ida en Pieter Kersten reizen al twintig jaar door de Sahara. Ieder jaar minimaal één maand, maar het liefst drie of meer. Veel reizigers gaan bij hen te rade over de voorbereidingen op een reis door de Sahara. Of dat nu op de motor, per 4x4, per kameel met de fiets of te voet is. Een avond bij Ida en Pieter betekent ademloos luisteren naar hun avonturen, lachen om de grappen van Pieter, genieten van de liefde tussen deze twee mensen en je verbazen over het hoge gehalte aan relativeringsvermogen. Twee levensgenieters aan het woord over het geheim van de Sahara.

**"MIDDEN IN DE
ZANDSTORM
WORDT ER AAN
DE DEUR
GEKLOPT. EEN
NOMADE. HAN
ZEKER ZAND IN
ZIJN OGEN**

"We reden al vier dagen zonder één levende ziel tegen te komen. Het was winter en we waren op weg van Algerije naar Mali. Er stak een zandstorm op, dus zochten we beschutting en parkeerden de auto naast een rotswand. Het werd al avond en wij zaten in de koude cabine te wachten terwijl de storm om de auto gierde. Opeens werd er geklopt. Voor je gevoel is dat bizar, kan dat eigenlijk helemaal niet. Vier dagen hadden we geen spoor van leven gezien en nu stond er volkomen uit het niets een Tuareg aan de deur te kloppen. Zeker zand in zijn ogen? We lieten hem binnen. Een klein mannetje klom de cabine in. Hij had een deken om zich heengeslagen die alleen een klein spleetje voor zijn ogen vrijliet. Hij had blote voeten. De man sprak redelijk Frans en joeg Ida meteen op stang met zijn grijnzende: 'Tsja, zo'n storm kan dagen duren.' Afrikaanse humor, je moet ervan houden.

Tekst: Linda van Wijk
Foto's: Henny Boogert

Sahara

Pieter en Ida Kersten kunnen niet kiezen waar ze zich het meest thuisvoelen: de Amsterdamse Jordaan, of hier, in de woestijn.

Hij begreep alleen niet waarom we stilstonden. Als je aan zo'n nomade een kaart en kompas laat zien, lacht hij zich krom. Als je vervolgens uitlegt dat je zicht nodig hebt om te kunnen rijden, komt hij helemaal niet meer bij en zal het tegendeel bewijzen. Ik reed blind vertrouwend op de aanwijzingen van deze oorspronkelijke woestijnbewoner door de zandstorm: 'Links, links links, rechts rechts.' Met soms vijf meter zicht loodste hij ons door een gebied zonder wegen, vol steenhopen en rotsen.

Op een gegeven moment dacht ik: 'Hij neemt me in de maling'. Toen hij 'links, links' riep draaide ik stiekem naar rechts en voelde direct de banden wegzakken. Vast. Gevolgd door een verontwaardigde blik van de Tuareg. Toen de storm ging liggen vroeg onze vriend of we even wilden stoppen. Hij vouwde de deken netjes op en legde hem onder een steen. Wij keken hem vragend aan maar hij stapte weer in en gebaarde door te rijden: 'Die haal ik op de terugweg wel weer op.' Begrijp me goed: iemand legt in een gebied zo groot als Nederland zijn deken onder een steen. Het is ongelooflijk hoe iemand zo'n gebied op de meter nauwkeurig kent. Hoe kan hij in godsnaam die deken terugvinden?

Bij het afscheid zetten we de man op zijn verzoek af, in het niets van oneindige vlakten. Het eerste dorp was 180 km verderop. Op aandringen van ons nam hij uit beleefdheid anderhalve liter water mee. De Tuareg verzekerde ons: 'Er is hier overal water.' Wij zagen voor zover we konden kijken alleen maar zand.

Confrontatie met jezelf

Ik ben op bezoek bij Ida en Pieter Kersten, avonturiers pur sang. Pieter en Ida doorkruisen al twintig jaar de Sahara per terreinauto. Hun Land Rover 'Pampus' is een begrip geworden. Waarom hebben ze hun auto eigenlijk een naam gegeven? Pieter grijnst en zegt: "Het maakt het gemakkelijker om een grens te passeren als je vraagt of er al meerdere auto's van 'onze organisatie' zijn langsgekomen."

Ze wonen in de Jordaan, het hart van Amsterdam. Hun woning vormt het decor voor de verhalen. Het staat vol met Afrikaanse kunst en voorwerpen met een eigen geschiedenis. "Als we dood gaan gaat het allemaal terug naar Afrika," verzekert Pieter me. "Er is daar al zoveel moois weggehaald."

Hij laat een serie handblijven zien die hij in de loop van de tijd heeft verzameld. Omdat ze bijna jaarlijks voor langere tijd naar Afrika gaan is het reizen van een hobby uitgegroeid tot een geïntegreerd onderdeel van hun leven. Het land waar ze zich in het begin te gast voelden, is nu thuis.

Ongemerkt zijn ze specialisten geworden in het woestijnreizen.

Als zodanig worden ze dan ook vaak benaderd door mensen die een Sahara-reis willen maken. Pieter en Ida helpen ze met voorbereiden. Ze informeren de reizigers over routes en risico's, bevolking, cultuur en gewoonten. Maar hoe is het nu allemaal gekomen? Pieter en Ida zijn constant op zoek naar de confrontatie met zichzelf. Dat thema loopt als een rode draad door hun

leven. Ze maken het zichzelf niet makkelijk. Maar juist daardoor genieten ze intens van het leven. Hun werk met minderheden in Nederland vereist een hoge mate van betrokkenheid. "Dat zijn mensen die vaak in een niet al te vrolijke positie verkeren. Dat vergt vooral psychisch een hoop energie. Daar moet je af en toe iets tegenover stellen." Dat besef begon twintig jaar geleden te dagen na een driejarig project, waarbij ze samen voor zestien pleegkinderen zorgden. Ze wilden even iets totaal anders. In hun jonge jaren waren ze al eens met de bestelwagentje naar Joegoslavië gereden. In het verlengde daarvan leek hen een reis door de Sahara een nieuwe uitdaging waarin de persoonlijke grenzen van de twee op een heel andere manier verkend konden worden. In 1976 kochten ze een kaart van West-Afrika (gedetailleerder bestond toen nog niet) en een fonkelnieuwe Toyota LandCruiser met een 4,3 liter benzinemotor. "Wisten wij veel". Pieter noch Ida hadden enige technische kennis. Pieter: "De Toyota zóóp benzine, dus boven op het dak stonden twintig jerrycans benzine. In zestig graden celsius verdampt dat natuurlijk als een gek. Daarbij komt dat ik niet wist dat een auto is opgebouwd uit een chassis en een carrosserie en dat je nooit je imperial aan beide delen tegelijk moet bevestigen aangezien dat los van elkaar beweegt. Het resultaat valt te raden: na de eerste paar kilometer 'piste' brak de imperial af en vloegen de jerrycans in het rond! Zandplaten? Nog nooit van gehoord. Terwijl die toch essentieel zijn als je vastzit in zand."

Improviseren

Pieter leerde de beginselen van de auto-techniek door in de Afrikaanse dorpjes zijn motorkap open te gooien. "Daar kwamen altijd veel mensen op af. Je haalt degenen die verstand van techniek hebben er zo uit. Dan luisterde ik naar hun uitleg en leerde al snel welk onderdeel waarvoor bestemd was". Pieter en Ida ondervonden het gebrek aan technische kennis in beginsel door nieuwe terreinwagens aan te schaffen en die vóór iedere reis volledig na te laten kijken. Na de eerste reis werd de LandCruiser verruild voor een Land Rover 109.

We hebben om praktische redenen voor dit merk gekozen, legt Pieter uit: "Ten eerste vind je in ieder Afrikaans dorp wel een wrak van een Land Rover. Omdat de Engelsen veel onderdelen van Land Rover standaard hebben gehouden, past het meestal wel. Ten tweede kun je erin slapen. Als je reizen maakt van drie tot zes maanden per jaar is het nodig dat je in je auto kunt wonen. Nog een belangrijke reden is dat het een sleutelauto is. Het is simpel gehouden en alles is te repareren."

Momenteel rijden ze in een 110 TDI. De praktijk leert echter dat ook bij een gloednieuwe auto technische mankementen nooit uitgesloten kunnen worden. En als je dan geen verstand hebt van techniek, dan moet je improviseren. Zo ging op één van de reizen de brandstofpomp diesel lekken. Pieter draaide de ontluichtingsnippel iets te hard aan zodat de *handy-man* er even later mee in zijn handen stond. Afgebroken. Hij begreep nog wel dat het gat gedicht moest worden en stopte er zolang een deel van een parker(schroef) in en zette het geheel met siliconenkit vast: "Dat spul is in die hitte heel snel hard."

De noodoplossing hield het tot het volgende dorpje. "Dan kunnen we er ook nog wel tot de eerstvolgende stad mee doorrijden," concludeerde de familie Kersten. Toen het ook daar nog vastzat besloten ze de parkerconstructie te laten zitten. Om een lang verhaal kort te maken, zijn ze er uiteindelijk mee terug naar Nederland gereden. Daar konden ze bij de garage hun ogen niet geloven. Er werd hen verteld dat dit theoretisch helemaal niet mogelijk was.

Een ander staaltje van improvisatie vond plaats in Kameroen, waar Pieter tijdens een rivierdoorwading de brandstoftank lek reed. Hij vroeg de Afrikanen om hulp. Die dichtten het gat provisorisch met modder, geitenhaar en zeep. Geitenhaar om structuur in de modder aan te brengen en zeep als 'lijm'. In het eerstvolgende dorp werd het geheel met een staalborstel afgewerkt. Er kon weer diesel getankt worden. Weer hield de noodoplossing tot Nederland.

En wat dacht je van genaide banden, bij gebrek aan reservebanden? Pieter is tijdens

Gegevens

De Sahara

- Grootste woestijn ter wereld
- Omvang: 5.600.000 km²
- Landen: Marokko, Algerije, Tunesië, Libië, Egypte, Mauretanië, Mali, Niger, Tsjaad, Sudan, Senegal

Vorbereidingen

Mensen die een serieuze woestijn-expeditie willen ondernemen met respect voor de lokale bevolking en hun cultuur kunnen contact opnemen met Ida en Pieter Kersten. Telefoon: 020-7702907

Reisgidsen

Reistechnische gegevens, zoals routebeschrijvingen: Richtig Reizen (ISBN nr. 3770113179)
- Land en Cultuur: Africa on a Shoestring, Landengidsen van Du Mont (duitsstalig), Dominicus en Cantecler

Tips

- Maak van te voren een taakverdeling. Wie is er verantwoordelijk voor de route, de financiën, de techniek, de keuken, het water? Ter plekke kunnen de beslissingen door de daarvoor verantwoordelijke persoon worden genomen.

- Het is veiliger om met meerdere mensen te reizen maar het nadeel is een veelheid aan meningen. Denk er goed over na met wie je op reis gaat.

- Accepteer de eigenaardigheden van je reispartner. In de Sahara heeft ieder z'n eigen beleving. Je perceptie van ruiken, zien en horen is daar anders en het klimaat heeft zijn effect op je lichaam. Zo zijn er trillingen van de hitte, zandstormen en hallucinaties waar je je niet op voor kunt bereiden. (Een hallucinatie is een combinatie van het klimaat en de fantasie). Zelfs na een intensieve voorbereiding kun je je wezenloos schrikken als je er eenmaal middenin zit. De hitte, de eenzaamheid, het zand...overal... Het komt voor dat de één de constante fluitende wind heerlijk vindt terwijl de ander er gek van wordt. Dat de één zeker weet wat de koers is, terwijl de ander twijfelt. Dat de één rustig blijft terwijl bij de ander de paniek erin schiet. Belevingen zijn hier nu eenmaal anders!

- Vraag je van te voren af: Waarom ga je en in hoeverre ben je bereid om af te zien? Ben je bereid om het risico te aanvaarden dat je dood kunt gaan? Hoe dicht bij een hotel, douche of de bewoonde wereld wil je zijn?

- Verzet je niet tegen het ritme waarin de mensen daar leven.

- De Tuaregs (de oorspronkelijke Sahara bevolking) en lokale vrachtwagenchauffeurs hebben een schat aan kennis. Zij kunnen je helpen. Ga er naar toe. Vraag om hulp. Vraag de weg, praat met ze! Zorg ervoor dat zij je vrienden worden.

- Laat je niet overvallen door dingen die je van te voren had kunnen weten. Een zandstorm kan je voor een bepaalde tijd stilleggen. Verschuil je in je auto of achter je kameel. Buiten wordt je gezandstraald. Een zandstorm kan heel angstaanjagend zijn, maar als je er op voorbereid bent kun je er ook van genieten.

- De grootste gevaren zijn uitdroging en oververhitting van je lichaam. Door te weinig vocht wordt je bloed dikker en komt er minder zuurstof in je hersenen, zodat die worden aangetast. Als je in de zomer stiltzit in de schaduw verlies je één liter vocht per uur. Als je actief bent loopt dat op tot vier liter per uur. Dat moet je bijdrinken. Reken op 20 liter per persoon per dag in de zomer (dat is inclusief reserves voor eten, afwas en koffie). Zorg dat je 's avonds met een klotsende buik gaat slapen. Een voettocht in totaal verlaten gebieden is schier onmogelijk omdat je dat gewicht simpelweg niet kunt meesjouwen. Als je urine donkerder is dan normaal drink je te weinig. Andere symptomen van te weinig vocht zijn hoofdpijn, last van je maag, diarree, braken, duizelingen of bewusteloosheid. Als je hoofdpijn hebt, neem dan geen asperine maar drink een zoutoplossing of bouillon En veel water. Het vervelende is dat je bij uitdroging geen dorst hebt terwijl je lichaam dus wel vocht nodig heeft! De neiging is groot om te gaan slapen, maar dat is het gevaarlijkste dat je kunt doen. Let er ook op dat je deze symptomen bij anderen herkent. Je erkant namelijk zelf niet dat je in een noodsituatie verkeert. Het vooruitzicht van nog 800 kilometer rijden over hobbelige paden kan erger lijken dan heerlijk rustig te gaan liggen. Apathisch gedrag is levensgevaarlijk. Als je in een roes komt van: 'Wat is het heerlijk hier, laat mij maar liggen', dan geef je op. Het schijnt (gezien afscheidsbrieven van berustende toon) helemaal niet zo erg te zijn om te sterven in een gelukzalige roes van te weinig zuurstof, maar als dat je doel niet is wees je er dan van bewust dat je sterft als je aan die roes toegeeft.

- Kleding tegen de hitte! Kleding voorkomt dat je vocht verliest. Het is niet voor niets dat de Tuaregs een aantal lagen over elkaar dragen. Een blote bast en geen enkele bescherming op je hoofd is het domste dat je kunt doen.

- Eet goed, ook al zorgt de hitte ervoor dat je minder trek hebt, want je moet iets te verbranden hebben.

- Houdt er in een auto rekening mee dat jerrycans kapot kunnen gaan of onderweg nergens te koop zijn. Zoek uit wat je zekere brandstof en waterpunten zijn, maar reken er nooit op en neem altijd een reserve mee!

- Het is een ongeschreven wet in de woestijn dat je stopt als je een auto stil ziet staan. Rij ernaar toe en vraag of alles in orde is.

- Goede routekaarten zijn nog steeds een probleem in de Sahara aangezien de pistes in de vrije natuur worden gevormd en constant veranderen.

Zandduinen 'wandelen' en op een hardere ondergrond vind je een veelheid aan sporen. In de bergachtige gebieden zijn de onverharde wegen goed te volgen maar op de uitgestrekte vlakten zijn de pistes soms vijftien kilometer breed. Navigatie is dan van levensbelang. Stippel je route uit aan de hand van stafkaarten en verschillende reisgidsen. Vraag onderweg waar je maar kan of je goed zit en werk met een zonnekompas naast je GPS. De vele sporen werken misleidend. Houd je eigen koers aan en laat je niet verleiden om verse sporen te gaan volgen.

- Als je verdwaalt blijf dan altijd bij je auto of motor. De kans dat je voertuig wordt gezien is vele malen groter dan dat jij als mens wordt herkend. Probeer de reflectie van de zon op te vangen met spiegels of een reddingsdeken van aluminiumfolie.

- Kampeer 's nachts naast de (gemarkeerde) pistes. Zorg voor een lichtje. Het meest bizarre wat je kan overkomen is dat je midden in de woestijn ondersteboven wordt gereden. Maar het gebeurt!

het interview nog steeds bescheiden over zijn sleuteltechnieken, maar alleen het feit al dat de vorige Land Rover tien jaar lang is meegegaan zegt genoeg. Al doende leert men. De huidige Land Rover heeft de nodige aanpassingen om de auto woestijnbestendig te maken. Om het zand zoveel mogelijk te weren is de cabine gescheiden van het slaapgedeelte. De ronde bumper voorop is handig om te voorkomen dat de radiator vol komt te zitten met gras of takken. In de Sahel heb je bijvoorbeeld metershoog olifantengras. Je kunt er ook nog op zitten. Verder zit er in de LaRo een extra brandstoftank ingebouwd. De zonneklep boven de voorruit spreekt voor zich. Er is ook een douche- en kookgelegenheid. Maar waartoe dienen de twee spiegels die aan de zijkant van de auto zijn bevestigd? Pieter: "Er zijn meerdere redenen te noemen: een losse spiegel in je auto gaat tijdens de reis vaak stuk en in de kleine Afrikaanse dorpen zijn achteruitkijkspiegels een geliefd voorwerp om jezelf in te bewonderen. De twee spiegels aan de zijkant van de auto zijn een uitkomst. Daarnaast zijn ze erg handig voor als je verdwaalt in de Sahara doordat ze het zonlicht kilometers ver weerkaatsen."

Ida en Pieter nemen een GPS mee op reis. Maar volgens Pieter blijft je dagteller het beste navigatiemiddel. "Een GPS geeft wel

"PIETER EN IDA WILLEN NIET DAAR HUN VERHALEN OVER MENSEN DIE HET NIE OVERLEEFD HEBBEN WORDE GEPUBLICEERD UIT RESPECT VOOR DE NABE STAANDEN

een richting aan, maar houdt geen rekening met bijvoorbeeld zandduinen. En je kan niet over iedere duin heen. Omrijden betekent verlies van brandstof en dat kan in de Sahara heel gevaarlijk zijn. De auto van de Kerstens heeft stuurbekrachtiging en een Turbo. Van beide zaken weet Pieter: "Als ze uitvallen, doet je auto het nog steeds, hij stuurt nog en hij rijdt nog,

dus waarom niet?" Als eis stelt het paar dat de auto ook in Nederland moet functioneren. Pieter gebruikt hem voor woon- en werkverkeer, Ida heeft geen rijbewijs. Of toch, een Nigeriaans. Overgehouden aan een weddenschap.

Risico's

Voordat Pieter en Ida besluiten om een bepaald traject samen met andere auto's te rijden inspecteren ze de bestuurders, hun auto, brandstof- en watervoorraad. "Zodra je namelijk besluit om een bepaald stuk samen te rijden ben je ook verantwoordelijk voor elkaar. Het is dus van belang eerst even te checken wat voor vlees je in de kuip hebt." Pieter: "Er wordt vaak te lichtzinnig gedacht over woestijnreizen. In de harde, hete en ongenadige woestijn bestaat bijvoorbeeld geen reddingsbrigade. Onder de lokale bevolking heerst een totaal andere mentaliteit dan wij kennen. Zij zijn gewend dat de natuur hard is en waar nodig haar tol eist. In een noodsituatie heeft het dan ook geen zin om op hulp te gaan zitten wachten, want die komt niet. Je bent volledig op jezelf aangewezen om te overleven." En hoe zit het met de moderne communicatieapparatuur? "Die helpt hier niet. Als je al iemand bereikt, dan komt hulp altijd te laat." En de registratie bij politieposten dan? "Dat maakt het gemakkelijker om je achteraf te traceren, maar er wordt pas actie ondernomen als je al zo'n twee weken vermist wordt en allang dood bent." Pieter en Ida willen niet dat hun verhalen over mensen die het niet overleefd hebben worden gepubliceerd. Uit respect voor de nabestaanden. Maar het is een feit dat er regelmatig reizigers doodgaan. Ida: "De meeste mensen die een woestijnexpeditie willen maken, komen bij ons met drie vragen: hoe moeten we onze auto prepareren, welk voedsel moeten we meenemen en welke medicijnen? Maar daar gaan nog een aantal vragen aan vooraf. Ten eerste is het belangrijk waar je precies naar toe gaat, wanneer en waarom. De Sahara is net zo groot als de V.S. Het kent een enorme verscheidenheid aan gebieden. Maar éénvierde van de Sahara bestaat uit zandduinen. De rest bestaat uit rotsachtige steppen en gebergten. Sommige delen zijn totaal verlaten, in andere trekken nomaden rond en in weer andere delen zijn er altijd dorpen in de buurt. Daarnaast is er een enorm verschil tussen zomer en winter. Dat kan zomaar veertig graden schelen! Als je nog nooit in de woestijn bent geweest kies dan een gebied uit waar je niet dood hoeft te gaan als het mis gaat. Als je begint met bergklimmen ga je toch ook niet meteen de Ka op?" Om de doorsteek van Tamanrasset naar Mali te maken reden Pieter en Ida een stuk

samen met vier Engelse jongens in een oude Land Rover. Dat bleek een goede keus. De jongens hadden elkaar via een contactadvertentie gevonden en met z'n vieren de Land Rover opgebouwd. Pieter en Ida maakten de jongens wijs dat de Tuaregs afstammelingen zijn van de Engelsen. Toen er een paar dagen later een Tuareg op een kameel voorbij kwam sprong één van de Engelsen uit de auto en zei: "Hello Sir!" Waarop de Tuareg de Engelsman verbaasd aanstaarde en Pieter en Ida over de grond rolden van de lach. Een beetje Afrikaanse humor is hen niet vreemd.

Haaks op deze kritische instelling voor wat betreft het oprijden met anderen staat het blinde vertrouwen dat Pieter en Ida hebben in de lokale bevolking. Hoewel meestal terecht, gaat ook dat weleens fout. Zo tekende een Tuareg een route in het zand om hen de weg te wijzen. De route was wel erg steil en ging door droge rivierbeddingen (wadi's). De Land Rover liep op 2, zo zwaar was het traject. In het dorp waar ze uitkwamen geloofde men hun ogen niet. Er kwam een auto aan over het kamelenpad! De laatste 20 jaar hadden ze er geen auto gezien. Maar toen de bewoners hoorden waar de twee vandaan kwamen begrepen ze het: "In Nederland zijn ze natuurlijk gewend om door rivieren te rijden."

De Tuaregs staan bekend om hun grondige kennis van het gebied waarin zij leven. Zo schijnen zij aan het soort zand aan de auto te kunnen herkennen waar de auto die dag vandaan is gekomen. Als ik wat ongelovig kijk, staat Pieter op en laat een pot zien met vier verschillende soorten geel zand. "Door erin te rijden leer je een hoop over zand. Zo heb je het fenomeen 'fech fech' (spreek uit: fesj fesj), een zacht poederzand waar je met je auto onverbiddelijk in vastzakt. Na een tijd begin je het te herkennen. Zelfs na een zandstorm kun je het zien liggen onder het laagje zand dat de storm eroverheen heeft geblazen. De enige truc is, om er met een bloedgang overheen te rijden." En dan zijn er de vaak kilometerslange wasborden. Er overheenrijden vergelijkt Pieter met een klopboor. Niet zelden trillen je wielmoeren eraf.

Elke tocht wordt grondig voorbereid. De Kerstens beseffen heel goed dat zij met overleven bezig zijn. Te weinig water, voedsel of brandstof kan, met name 's zomers, in de Sahara je dood betekenen. Een mooie illustratie van een slechte voorbereiding is het verhaal van een Oostenrijker die een gloednieuwe terreinwagen had gekocht om zijn nieuwe vriendin te imponeren. Ze reden een band lek en 'Rambo' sprong uit de auto en zou die band wel even wisselen. In de brandende zon verlies je vier liter water per uur, dus moet je voor zo'n actie even bijdrinken en een petje opzetten. Toen Pieter

en Ida aan kwamen rijden lag de man bewusteloos op de grond langzaam paars aan te lopen. Hij lag zogezegd voor Pampus.

Pieter vroeg aan de vriendin wat er aan de hand was. "Oh, hij rust even uit", zei ze, terwijl ze haar nagels inspecteerde. Pieter en Ida vingen het stel op met water, soep (voor het zout) en voor het slapen gaan een goed glas alcohol voor de Oostenrijker. De volgende dag reden de toeristen linea recta naar de boot om nooit meer een voet in de Sahara te zetten.

Qua taakverdeling vullen Pieter en Ida elkaar perfect aan. "Eigenlijk is die vanzelf ontstaan." Pieter zorgt voor de auto en Ida regelt de papieren, de financiën, de medicijnen en het voedsel. Ik herken bij hen het Afrikaanse relativeren. In situaties waar menige westerling allang gillend gek was geworden houden zij het hoofd koel. Als er iets met de auto aan de hand is, kent ieder zijn taak. Ze maken schaduw, zetten koffie en nemen de tijd om een goede oplossing te verzinnen.

De Sahara blijft boeien

"De kick van het reizen door de Sahara is dat je op weg bent naar een doel terwijl er geen wegen zijn en je dus eigenlijk opgaat in de omgeving. Oké, na een paar maanden zand kus je het asfalt, maar na twee uur is dat weer strontvervelend. Asfalt is bedacht, daar is niets natuurlijks aan," aldus Pieter.

Andere kicks van de Sahara zijn de stilte en de afstanden. "Als de volgende plaats op 1000 kilometer afstand ligt, geeft dat een bepaalde dimensie. Een gevoel van oneindigheid. Je kan een dag rijden en precies hetzelfde uitzicht hebben als de dag ervoor. Het lijkt dan net of je geen kilometer hebt afgelegd terwijl je dagteller iets anders verteld.

De stilte die daarbij komt is heel confronterend. Die kan bedreigend zijn, maar ook heel mooi. In Nederland heb je geen absolute stilte meer. Terwijl je in de Sahara 's avonds soms stemmen hoort van mensen die je niet kunt zien omdat ze kilometers ver weg zijn. In de Sahara bepaalt de natuur de manier van leven. Afstanden, stiltes maar ook de hitte zijn natuurelementen waaraan de mens zich dient aan te passen."

Reizen betekent voor Pieter en Ida het observeren van de bevolking in hun omgeving. Daarbij willen ze graag deelnemen aan hun manier van leven, maar zo min mogelijk de normale gang van zaken verstoren. "Je moet je ervan bewust zijn dat je te gast bent."

Ida en Pieter parkeren hun auto ongeveer vijf kilometer buiten een dorp. "Het is prachtig om te zien hoe dat gaat: eerst ont-

dekken de vrouwen de auto. Ze hebben op het land gewerkt of hebben water gehaald. Dan komen de kinderen nieuwsgierig kijken. Vervolgens komt er een delegatie oudere mannen. Pieter staat dan zijn stoel af aan de 'chef' en gaat zelf op een krukje zitten. De verhoudingen zijn bepaald, het respect is getoond en het gevolg is dat je met open armen wordt ontvangen."

In de afgelopen jaren hebben Ida en Pieter ervaren dat Afrikanen hen ook vanwege hun leeftijd steeds vaker met respect behandelen. Waar je voor westerse begrippen nog jong bent, ben je in Afrika oud, simpelweg omdat de levensverwachting daar veel lager ligt. Omdat Ida en Pieter geen haast hebben tijdens hun reizen en open staan voor de bevolking maken ze zoveel avonturen mee. Hoeveel mensen zouden niet het knopje van het portier hebben ingedrukt in het verhaal van de Tuareg in de zandstorm? Uit angst voor het onbekende?

